

Latvijas Republikas Kultūras ministrija
Latvijas Pasākumu rīkotāju un pasākumu producentu padomes sēde
Protokols Nr.26

Sēdes norises laiks, vieta:

2024. gada 23.aprīlis, plkst.9:30

Kultūras ministrijas lielā zāle un Tiešsaistē *MS Teams* platformā

Sēdē piedalās:

Ina Ločmele	Kultūras ministrijas Kultūrpolitikas departamenta Radošo industriju nodaļas vecākā referente;
Ģirts Majors	festivāla „Positivus” rīkotājs, koncertaģentūras „PositivusMusic” vadītājs, koncertzāles „Palladium” līdzīpašnieks;
Juris Millers	Latvijas Producentu savienības valdes priekšsēdētājs
Anda Zadovska	sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mūzikas nams Daile” valdes priekšsēdētāja;
Diāna Zirniņa	sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Austrumlatvijas koncertzāle” valdes locekle;
Aldis Janevičs	kompānijas „NA” pārstāvis;
Liena Edvardsa	Latvijas Izpildītāju un producentu apvienības izpilddirektore, nodibinājuma „Fonds Līdzskaņa” valdes priekšsēdētāja;
Ģirts Krastiņš	Latvijas pasākumu norišu vietu asociācijas valdes loceklis, SIA “Arēna Rīga” valdes priekšsēdētājs;
Guntars Račs	“Pašnodarbināto mūziķu biedrības” padomes loceklis, SIA “Mikrofona Ieraksti” valdes loceklis;
Liene Kubiļus	Pasvaldības kultūras iestādes "Ziemeļrīgas kultūras apvienības" direktore;
Līga Rubīna	biedrības “Kultūras un izklaides platformu apvienības” (KIPA) valdes locekle, SIA Biļešu serviss” valdes locekle.

Pieaicināti:

Jolanta Borīte	Siguldas novada Kultūras centra direktore;
Līna Birzaka – Priekule	Ministres biroja vadītāja;
Kārlis Dagilis	Ministres ārstata padomnieks mediju jautājumos.

Nepiedalās:

Mārcis Gulbis	nodibinājuma “Latvijas Pasākumu forums” valdes loceklis, Latvijas Pasākumu foruma direktors;
----------------------	--

Guntars Ķirsis	valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Koncerti” valdes loceklis, sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Dzintaru koncertzāle” valdes loceklis;
Guntis Ērglis-Lācis	Latvijas Pasākumu producentu asociācijas valdes priekšsēdētājs, sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Ideju Institūts” valdes loceklis;
Dace Jurka	Latvijas Kultūras darbinieku biedrības valdes priekšsēdētāja;
Atis Egliņš – Eglītis	Cēsu novada Domes priekšsēdētāja vietnieks, Latvijas Pašvaldību savienības Izglītības un kultūras komitejas vadītājas vietnieku kultūras jautājumos.
Signe Pujāte	Latvijas Nacionālā kultūras centra direktore.

- **Siguldas novada Kultūras centra direktore Jolanta Borīte par PVN likmes piemērošanu kultūras notikumu biļetēm un to ietekmi uz kultūras iestādēm pašvaldībās.**

G.Majors: ievada sarunu par PVN jautājumu un stāsta, ka padome ir ieinteresēta saprast pašvaldību kultūras institūciju pozīciju jautājumā par PVN likmes piemērošanu kultūras notikumu biļetēm. Padomes mērķis ir apkopot kultūras norišu sektora pozīciju šajā jautājumā gadījumam, ja valdība vēlēties grozīt spēkā esošo regulējumu.

J.Borīte: iepazīstina ar sevi kā Siguldas novada kultūras centra direktori, kas ir pašvaldības kultūras iestāde. Tā apvieno daudzas struktūrvienības – kultūras centru “Siguldas devons” un vēl 8 kultūras iestādes. Savukārt šodien dalību padomē J.Borīte ņem kā LNKC konsultatīvās padomes pārstāve, kur jautājums par PVN likmes piemērošanu kultūras norišu biļetēm ir izdiskutēts pašvaldības kultūras centru griezumā.

Norāda uz diviem aspektiem kultūras piedāvājumā reģionos, uz kuriem tiek pārdotas biļetes:

1. Komerccpasākumi reģionos, kuru norisei nepieciešamā pašvaldības dotācija tādējādi, nodrošinot profesionālās mākslas pieejamību reģionu iedzīvotājiem;
2. amatieru pasākums.

Turklāt vēl jāņem vērā, ka ne visas iestādes uz pasākumiem pārdod biļetes, citas izmanto kvīšu grāmatiņas.

Domājot par PVN likmes piemērošanu, tas būtu iespējamas vien izklaides komerc-rakstura pasākumiem reģionos – kino un ballēm.

Pašvaldībām ir jānodrošina profesionālas mākslas pieejamība reģionos, kur, pievienojot PVN likmi, vai nu samazināsies pasākumu skaits vai būs jāpalielina pašvaldības dotācija, kas vienmēr atkarīga no kopējā pašvaldības budžeta.

Norāda, ka PVN likmes piemērošana noteikti būtu tikai zaudējumi un problemātika reģionu kultūras iestādēm. Noteikti ir pret 21% PVN likmi kultūras norišu biļetēm.

J.Milers: norāda, ka Konkurences padome, izvērtējot konkurences situāciju kultūras pasākumu rīkošanas nozarē, secināja, ka PVN nevar tikt diferencēts pēc specifiskiem pasākumiem.

L.Kubiļus: atgādina, cik svarīga ir kultūras pieejamība, ka tas ir pašvaldību iestāžu galvenais mērķis atšķirībā no privātā sektora, kur būtiski ir peļņa.

D.Zirniņa: pievienojas L.Kubiļus teiktajam un norāda, ka pie PVN likmes piemērošanas pasākumu biļetēm, varētu būt, ka kādi mazie kultūras nami būs jāslēdz ciet. Baidās, ka fiskālā politika būs tuvu nullei.

G.Račs: norāda, ka par pilnu PVN likmi jeb 21% nav nekad bijusi runa. Tiek skatītas iespējas samazinātas PVN likmes piemērošanai. Pārstāv viedokli, ka privātajam sektoram PVN būtu nepieciešamas.

Ģ.Majors: stāsta, ka Konkurences padomes secinājumi un daudzās diskusijas parāda, ka diferencēts PVN nav iespējams. Nebūs iespējams novilkt robežu starp pasākumu specifiku. Starptautiski pastāv prakse dalīt bezpeļņas organizāciju sabiedrības labā veidotie pasākumi un komercpasākums, taču Latvijā praksē būtu grūti novilkt robežu starp sabiedriskām organizācijām un kultūras organizācijām reģionos, ko tad pieskaitītu komercpasākumiem un kur pilda sabiedrības funkciju.

J.Borīte: norāda, ka ir pašvaldības, kas dod finansējumu vairāk kultūrai un ir pašvaldības, kuru finansējums ir graujošs un PVN likmes piemērošanas gadījumā vispār profesionālās mākslas pasākumi nebūs iespējami.

L.Edvardsa: aicina pirms PVN pētījuma veikšanas pārskatīt formulējumus un pētījuma uzdevumus. Eiropas līmenī ir atsevišķi izdalītas sabiedriskā labuma organizācijas, kuru pasākumiem attiecīgi ir citi noteikumi.

Ģ.Majors: pievienojas L.Edvardsai, ka pirms pētījuma uzsākšanas, būtu svarīgi padomei tikties ar pētnieku un novienoties par veicamajiem darbiem.

- **Krievu mūziķu, kuri nav klaji pauduši savu nostāju pret agresorvalsti, aktīvā koncertēšana Latvijā.**

Ģ.Majors: dod vārdu Kultūras ministres biroja vadītājai Līna Birzakai – Priekulei, un Kārlim Dagilim Ministres ārstata padomniekam mediju jautājumos jautājumā atvērt sarunu par krievu mūziķiem, kuri nav klaji pauduši savu nostāju pret agresorvalsti, bet joprojām aktīvi koncertē Latvijā.

L.Birzaka – Priekule: jautājums par krievu mākslinieku koncertēšanu Latvijā ir iekšēji ministrijā izdiskutēts, un nostāja ir diezgan skaidra. Proti, tas nebūtu pieļaujams, ja krievu mākslinieki maksā nodokļus Krievijā. Un otrkārt krievu mākslinieki, kuri ieceļo no citām Eiropas valstīm, šādiem māksliniekiem būtu jāpauž ļoti skaidra nostāja, ka viņi ir pret Krievijas brutālo iebrukumu Ukrainā. Tā ir arī Kultūras ministres nostāja un Kultūras ministrija apņemas no savas puses par šo komunicēt.

K.Dagilis: dalās pieredzē, kā šajā jautājumā ir gājis radiostacijām. Latvijā ir daudzas radiostacijas, kuras atskaņo krievu mākslinieku mūziku. Un atskaņoja māksliniekus, kuri ir ES sankcionēti. NEPLP bija saeimā iesnieguši jau grozījumus likumos, kas paredzētu arī administratīvo atbildību šādos gadījumos, taču daudz efektīvāk rīkojās paši nozares pārstāvji, izveidojot memorandu. Latvijas radio staciju asociācijas izveidoja memorandu, ko parakstīja visas radio stacijas un radio grupas, apliecinot, ka šos konkrētos Eiropā sankcionēto krievu mākslinieku mūziku neatskaņos.

Ģ.Majors: jautā, kādi kritēriji bija šajā gadījumā?

K.Dagilis: stāsta, ka galvenokārt kritērijs bija Eiropas Savienībā sankcionēti mākslinieki. Ārlietu ministrijai ir Melnais saraksts par personām, kuras nevar pārbraukt pāri robežai. Savukārt par pārejo krievu mākslinieku mūziku, kas skan radio stacijās, autortiesības par tām netiek izmaksātas. Aicina kultūras norišu nozari samobilizēties, izdiskutēt kritērijus, kuru mākslinieku koncertus atzīt un kuru nē. Savukārt ministrija noteikti šo iniciatīvu atbalstīs.

L.Edvardsa: stāsta, ka autoratlīdzības par krievu mākslinieku dziesmu atskaņošanu un izpildīšanu ir iesaldētas gan no AKKA/LA, gan LaIPA puses. Tiek gaidīta skaidra vīzija no starptautiskām organizācijām, vai šīs atlīdzības varētu, piemēram, izmaksāt Ukrainas māksliniekiem. Piebilst, ka ir piedalījusies Radio organizāciju memoranda izveidē, var apjautāties vai var dalīties ar šo dokumentu. Jautā, vai ir kas darīts ar straumēšanas digitālajām platformām un krievu mūziķu dziesmām tajās?

K.Dagilis: skaidro, ka Eiropas Savienības līmenī tiek strādāts pie jaunās sankciju paketes.

Ģ.Majors: jautā, kuru krievu mākslinieku autoratlīdzības tiek iesaldētas – tikai to, kuri sankcionēti, vai visu?

L.Edvardsa: autoratlīdzības tiek ieturētas, un iesaldētas tiem māksliniekiem, kuru izcelsmes valsts ir Krievija, jo LaIPA šobrīd fiziski nevar veikt pārskaitījumus Krievijas organizācijām. Tas attiecas uz tiem krievu māksliniekiem, kurus pārstāv Krievijas autortiesību organizācijas, jo ar tām LaiPA ir sadarbība. Vēl ir arī individuāli mākslinieki, kurus pārstāv aģenti, tos LaiPA neapkalpo.

D.Zirniņa: jautā vai LPRPP padome varētu, kā palīdzēt, lai šīs autoratlīdzības nenonāktu krievu māksliniekiem?

L.Edvardsa: skaidro, ka starptautiskā līmenī par šo šobrīd diskutē un lemj Starptautiskā producentu organizācija un Starptautiskā izpildītāju organizācija. Latvijas likums ļauj šādu autortiesību naudu iesaldēt uz 3 gadiem, un šobrīd šis periods vēl nav beidzies. LaiPA atbalstītu variantu, ka šis finansējums tiek pārskaitīts Ukrainas māksliniekiem.

D.Zirniņa: vērš uzmanību, ka norišu vietām trūkst kapacitātes visus mākslniekus pārbaudīt. Norišu vietas saņem daudz arī uzstājīgu pieprasījumu. Sevišķi sarežģīti ar latviešu izcelsmes krievvalodīgiem māksliniekiem, piemēram, Aleksandrs Mirski. Lūdz šajā jautājumā Kultūras ministrijas palīdzību, uz kāda pamata Latgales vēstniecību *Gors* varētu atteikt telpas šādiem māksliniekiem? Vai kāds mehānisms Kultūras ministrijā, speciālists, pie kura varētu vērties ar jautājumu vai šāds mākslinieks ir iekļaujamās repertuārā vai nav.

L.Kubiļus: pievienojas D.Zirniņas teiktajam. Norāda, ka šāda problēma bija arī VEF Kultūras pilī un *Splendid palace*, kuri atteica telpas A.Mirskim un pretī saņēma pārmetumus par šķirošanu pēc etniskās piederības. Vienu no argumentiem, ko parasti izmanto ir, pat, ja Eiropā dzīvojošs krievu mākslinieks, bet joprojām koncertē Krievijā, tas ir kritērijs, lai atteiktu telpas. Savukārt Latvijas pilsoņiem, kuri pro-krieviski, vispār nav instrumentu, kā cīnīties un uz kāda pamata atteikt telpas.

G.Račs: stāsta par savu pieredzi par krievu māksliniekiem. Nav tā, ka nekas netiek darīts. Ziņojot Ārlietu ministrijai par māksliniekiem, kuri koncertē Krievijā, to koncerti tika atcelti, vai pārcelti, piemēram, *Zivert, Jony*, u.c.

Rosina, ka neatkarīgi no izcelsmes valsts, ja mākslinieks joprojām koncertē Krievijā, tas nozīmē, ka Latvijā nedrīkst uzstāties. Daudzi šādi mākslinieki joprojām koncertē kultūras norišu vietā *Wondersala*.

A.Janevičs: aicina nesaudzīgu pozīciju – krievu mākslinieku koncertus nepieļaut vispār, kamēr notiek karš.

Ģ.Majors: norāda, ka šobrīd ir diezgan maz ierobežojumu krievu mākslinieku koncertēšanai Latvijā – melnajā sarakstā iekļautie vai sankcionētie mākslinieki. Problēma ir, ka kultūras norišu nozares pārstāvji nav spējusi noteikt stingrākas robežas. Visi krievvalodīgie koncerti, kuru mākslinieki nav izteikušies publiski, ka atbalsta Ukrainu vai ar savu koncertu nevāc atbalstu Ukrainai, tie visi ir draudīgi koncerti. Palladium ir skaidra nostāja, ja nāk ar krievvalodīgo koncertu, tam ir jābūt atbalstam Ukrainai vai līdzekļu vākšanai Ukrainai. Pretējā gadījumā šādu koncertu Palladium neuzņem.

Rosina jautājumu, vai LPRPP padome spētu noteikt stingrākas robežas un nākt publiski ar paziņojumu?

Ģ.Krastiņš: stāsta, ka arī *Arēnā Rīga* mākslinieki tiek pētīti. Piebilst, ka ir ļoti daudz sarežģītu gadījumu, piemēram, Igaunijas izcelsmes krievvalodīgs mākslinieks, vai Eiropā dzīvojošs, kur nav skaidrs, ko ar šādiem māksliniekiem darīt.

Ģ.Majors: šāds publisks paziņojums palīdzētu arī žurnālistiem vairāk vērst uzmanību krievvalodīgo koncertiem

A.Janevičs: rosina radikālu gājienu un kā kritēriju likt krievu valodu, ka šādus koncertus nepieļaut.

Ģ.Krastiņš: atbalsta kopīga memoranda izveidošanu, bet neatbalsta kritēriju krievu valoda.

Ģ.Majors: stāsta piemēru no 2023. g. *Positivus* festivāla, kurā uzstājās angļiski koncertējoša krievu grupa *Little be*. Tas bija iemesls, kāpēc pēc tam ukraiņi neieradās uz Labdarības koncertu.

Ģ.Majors uzdod retoriski jautājumu, ja šobrīd krievi šautu uz latviešiem, vai mēs tolerētu, ietu uz krievvalodīgu koncertu?

D.Zirniņa: izsaka viedokli, ka kritēriji atteikt koncertu var būt arī:

-publiski izskanējusi nepareiza retorika;

- ja mākslinieks koncertē Krievijā.

Tā būs kultūras norišu vietu atbildība, šādiem māksliniekiem atteikt. Atzīst, ka šādi bieži vien ir lieli mākslinieki. Problēmas rada mazās krievvalodīgās teātra trupas, kuras uzdodas par Bulgāriem, Ukraiņiem un tūrē apkārt.

Piebilst, ka nevajadzētu pārspītēt ar kritēriju - krievu valodu. Ir piemēri ar krievvalodīgiem māksliniekiem kā Galkins, kurš ļoti labu, atbalstāmu vēstījumu nes saviem faniem un publikai.

Ģ.Majors: norāda, ka šādi krievvalodīgie mākslinieki ir izpildījuši savu mājasdarbu, t.i. vai nu atbalstījuši kādā veidā Ukrainu vai publiski pauduši nosodījumu Krievijai. Šādos gadījumos nevienam nav jautājumu par lojalitāti.

J.Millers: rosina veidot ministrijas izdotus ieteikumus, kur uzskaitīti kritēriji iznomātājiem vai telpu turētājiem. Piemēram, kultūras norišu vieta *Wondersala*, kas ir jau izsludinājusi koncertu personai, kas ir ļoti diskutabla. Te būtu pašvaldības atbildība nedot publisko saskaņojumu, bet pašvaldībām droši vien nepieciešams kāds pamatojums vai ministrijas saskaņojums.

L.Rubīna: piekrīt, ka nepieciešami kritēriji, tas visiem atvieglotu darbu. Piebilst, ka krievu mākslinieku koncertiem bieži vien tiek izmatotas ārvalstīs reģistrētas biļešu pārdošanas platformas.

Ģ.Majors: izsaka viedokli, ka būtu nepieciešams sagatavot kvalitatīvu, pietiekoši emocionālu vēstījumu/memorandu un varbūt pat preses konference. Memorands uzliktu emocionālu spiedienu un palīdzētu medijiem uzdot vairāk jautājumus.

Otrs, būtu lietderīgi ministrijas veidots dokuments, ko izsūtīt pašvaldības iestādēm, uz ko tās tad var atsaukties un atteikt šādiem pro-krieviskiem māksliniekiem. Skaidrs, ka šādam dokumentam nebūs likumisks spēks, bet ieteikumu veidā, informējot.

Un, trešais ieteikums būtu pašiem kultūras norišu pārstāvjiem aktīvāk ziņo par krievu māksliniekiem.

L.Birzaka – Priekule: stāsta, ka, sākoties kara darbībai Ukrainā, Kultūras ministrija izsūtīja vēstuli visām savām padotības iestādēm, norādot savu nostāju. Piebilst, ka ne viens negriba atgriezties nesenajā vēsturē, kur Kultūras ministrija uzliek cenzūru saturam.

K.Dagilis: komentē, ka viens, kā var iesaistīties, ir caur Ārlietu ministriju. Ja Kultūras ministrija izstrādās kritērijus, tā būs cenzūra. Iznākot publiski, ir riski par sabiedrības šķelšanos.

G.Račs: norāda, ka tas ir pretrunā ar nupat padomē runāto.

Ģ.Majors: norāda, ka runa ir par morālām vērtībām, nevis izstrādāt noteikumus vai likumus. Katram ir jāpieņem lēmums, vai turpina noraudzīties uz šo vai darīt kaut ko.

L.Birzaka – Priekule: norāda, ka svarīgi vispirms vienoties par šāda publiska vēstījuma vai memoranda saturu un tad var spriest par formu.

A.Janevičs: stāsta, ka uzņēmums NA ar 23.februāri, nešķirojot labajos un sliktajos krievvalodīgajos, pārtrauca jebkādu savdabību ar krievu izcelsmes sadarbības partneriem.

D.Zirniņa: rosina, veidojot memorandu, tajā iekļaut arī tādus kritērijus kā naida runa, vēstures interpretācija, utt.

Ģ.Majors: rosina mazāku darba grupu, lai sagatavotu memoranda melnrakstu.

Vienojas par mazāku darba grupu (Ģirts Majors, Diāna Zirniņa, Juris Millers, Guntars Račs, Aldis Janevičs), kuri sagatavos un piedāvās padomei kritērijus un saturu memorandam.

Klātesošie vienojas par nākamo LPRPP padomes sēdi 8.maijā plkst.11.00 Kultūras ministrijas Kamīna zālē.

Padomes sēde tiek slēgta plkst.10:50